

PROVISIONAL INSTITUTIONS OF SELF GOVERNMENT

KUVENDI I KOSOVËS
СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

Zakon Br.02/L-18

O ZAŠTITI PRIRODE

Skupština Kosova

Na osnovu Uredbe br. 2001/9, od 15.maja 2001.god. o Ustavnom okviru Privremene samouprave na Kosovu, posebno Poglavlje 5.1(i), 5.7, 9.1.26 (a) 9.3.3,

a shodno potrebi donošenja standardnih propisa u skladu sa Evropskom unijom o životnoj sredini na Kosovu i u cilju poboljšanja zdrave životne sredine

Donosi :

ZAKON O ZAŠTITI PRIRODE

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1

Predmet regulisanja

1.1. Ovaj zakon utvrđuje sistem zaštite prirode na teritoriji Kosova.

1.2. Prirodne vrednosti, utvrđene ovim zakonom, od interesa su za Kosovo i kao takve uživaju posebnu zaštitu.

Član 2

Cilj zakona

Ovaj zakon stvara osnovu za zaštitu prirode, njen održivi razvoj, a posebno za:

- a) zaštitu, očuvanje, obnovu i održivo korišćenje prirode i njenih obnovljivih izvora;
- b) revitalizaciju oštećenih teritorija prirode ili njenih delova i nadoknadu njenog oštećenja;
- c) očuvanje i restauraciju ekološke ravnoteže u prirodi;
- d) uspostavljanje sistema planiranja, upravljanja, inventarisanja, monitoringa, informisanja i finansiranja radi zaštite prirode;
- e) realizaciju utvrđenih ciljeva politikama zaštite prirode;

- f) zaštitu od neracionalnog korišćenja i ugrožavanja raznih vrsta biljaka i životinja, naročito onih od posebne vrednosti, retkih i ugroženih kao i njihovih staništa;
- g) osiguranje pravo na javno informisanje i učešće javnosti u oblasti zaštiti prirode;
- h) obezbeđivanje pravagrađana na zdravu životnu sredinu, odmor u prirodi i rekreaciju;
- i) obezbeđivanje biodiverziteta zaštitom staništa od prirodnog značaja i zaštitom važnih biljaka i životinja povlašćenim statusom zaštite;
- j) donošenje standardnih propisa na Kosovu u skladu sa standardima Evropske unije na osnovu poglavlja 5.7 Ustavnog okvira o Privremenoj samoupravi na Kosovu.

Član 3 Posebni zakoni

3.1. Zaštita i očuvanje tla, vode, vazduha, šuma, lova i drugih činilaca prirode regulišu se posebnim zakonima.

3.2. Odredbe ovog zakona, kao i zakona o zaštiti životne sredine će se primeniti radi očuvanja i zaštite delova prirodnog nasleđa koja nisu regulisana posebnim zakonima.

Član 4 Primena zakona

4.1. Ovaj zakon se primenjuje na teritoriji Kosova sa sva pravna i fizička lica, kao i asocijacije koji su nosioci prava i obaveza koja proizilaze iz ovog zakona.

4.2. Ovaj zakon se neće primeniti u slučajevima sprečavanja neposrednog ugrožavanja zdravlja ili života ljudi i njihove imovine, kao i u slučaju spašavanja ljudi i njihove imovine ili obavljanja aktivnosti za odbranu Kosova.

4.3. Odredbe iz i stava 2.ovog člana, primenjuju se samo za vreme trajanja odredjenih okolnosti.

II. DEFINICIJE

Član 5 Definisanja

Pojmovi, upotrebljeni u ovom Zakonu imaju sledeća značenja:

Priroda - celokupni biološki i pejzažni diverzitet.

Biodiverzitet - podrazumeva genetski diverzitet vrsta i ekosistema.

Oštećenje prirode - Oštećenje prirode ili njenih komponenti u smislu bilo koje promene, zagađivanja ili korišćenja prirode do stepena koji onemogućava obnovu oštećene prirode i njeno vraćanje u prvobitnom stanju sa negativnim uticajima na biljkama i životinjama.

Ekološka mreža - koherentni sistem, sastavljen od svih odredjenih područja, predviđenih za zaštitu a koja sadrže tipove staništa i staništa zaštićenih vrsta ovim zakonom a koja

funkcionišu radi omogućavanja održavanje tipova prirodnih staništa i stanište vrsta, i ako se to zahteva, da se vrata u prethodnom statusnom stanju, njihovo očuvanje u prirodnom obliku.

Fosili - očuvane celine, delići ili očuvani tragovi umrlih organizmama i njihove životne aktivnosti.

Prirodno staništa - zemljišna ili vodena područja koja se razlikuju po geografskim, abiotičnim i biotičnim osobinama bez obzira da li su potpuno ili delomično prirodna.

Staništa vrsta - sredina, definisana od specifičnih biotičnih i abiotičnih faktora u kojima posebne vrste biljaka i životinja žive u svakoj fazi njihovog životnog ciklusa.

Opšte tumačenje - svaki pojam koji je upotrebljen u tekstu ovog zakona i u Direktivi EU (79/409) ili u Direktivi Staništa (92/43), imaće značenje koje je dato u Direktivi EU, sem u slučaju kada postoji druga jasna namera.

Crvena lista - je registar ugroženih vrsta biljaka, gljiva i životinja, raspoređenih po kategorijama ugroženosti na osnovu relevantnih aneksa Direktiva EU 79/409 i 92/43.

Važne vrste - vrste od posebnog interesa za Kosovo i vrste pomenute u Direktivi EU o staništama (92/43) ili u Direktivi EU divljih ptica (79/409) i u relevantnim aneksima i koja su ugrožena, osetljiva i zahtevaju posebnu negu. Ostale vrste mogu da se identifikuju kao važne unutar teritorije Kosova ako su:

- i) ugrožene
- ii) osetljive, t.j. veruje se da će postati osetljive ili ugrožene u bliskoj budućnosti ako se nastavlja u takvoj situaciji.
- iii) retke, t.j. ako se nalaze u manjim grupama i koje u sadašnjem stanju nisu ugrožene ali su osetljive i preteći im opasnost.
- iv) endemične i zahtevaju posebnu negu zbog njihove specifične prirode i/ili mogućeg uticaja njihove eksploatacije na status njihovog očuvanja.

Vrste - svaka grupa, podgrupa ili geografska populacija, naročito svaka vrsta biljaka i životinja živih ili mrtvih, svaki njihov delić koji se može lako spoznati ili svaki deo koji je od njih formiran.

Značajne vrste prirodnih staništa - vrste prirodnih staništa unutar teritorije Kosova koja su:

- i) u opasnosti nestanka u njihovom prirodnom obliku,
- ii) prisutna u malim količinama u prirodi,
- iii) predstavljaju izuzetne uzorke njihovih tipičnih osobina jednog domaćeg staništa, pozivajući se na Direktivu EU 92/43.

Očuvanje prirode - serija neophodnih mera za održavanje i vraćanje prirodnog staništa i populacije vrsta flore i faune u favoriziranom statusu zaštite kao što nalaze ovaj zakon.

Minerali - homogeni hemijski elementi ili amorfne kombinacije - kristalizovane ili amorfne, određenog oblika ili određene strukture. U smislu ovog zakona minerali nisu mineralne sirovine.

Ministarstvo - Ministarstvo za životnu sredinu i prostorno planiranje, osnovano Uredbom 2001/19 i 2002/5.

Ministar - Ministar Ministarstva za životnu sredinu i prostorno planiranje, osnovano Uredbom 2001/19 i 2002/5.

MPSRR - Ministarstvo Poljoprivrede, Sumarstva, i Ruralnog Razvoja osnovano Uredbom 2001/19.

Kosovska Agencija za Zastitu Sredine-KAZS, osnovana Zakonom 2003/9.

Genetski modificirani organizmi (GMO) - su organizmi (biljke, životinje, mikroorganizmi i njihovi delovi) stvoreni pomoću genetskog inženjeringa, odnosno putem genetskih modifikacija kao što je definisano Direktivom EU 2001/18.

Pejzaži - određeno područje čije su osobine rezultat delovanja i sudelovanja prirodnih činilaca ili ljudskog faktora.

Saglasnost za životnu sredinu - dokumenat koji odobrava ili odbija projekat;

Činioci prirode - elementi prirode kao što su flora i fauna, živi organizmi i njihov ekosistem (biodiverzitet), zemljište, voda, vazduh, pejzaži, veštačka životna sredina i prirodna dobra kao i interaktivno delovanje ovih elemenata.

Status zaštite prirodnih staništa - celokupni utecaj na prirodna staništa i na specifične vrste koje mogu dugoročno uticati na njihovu prirodnu rasprostranjenost, strukturu, funkcije, kao i dugoročno preživljavanje njihovih posebnih vrsta. Status zaštite prirodnog staništa, smatraće se povoljnim kada:

- i) su njegova prirodna rasprostranjenost i zone koje obuhvata su stabilne i u rastu.
- ii) struktura i specifične funkcije koje su neophodne za održavanje postoje i nastavljaju da postoje i u predviđenoj budućnosti i
- iii) je status zaštite njihovih specifičnih vrsta pogodan kao što nalaže ovaj zakon.

Status zaštite vrsta - celokupni utecaj putem delovanja na vrste koje mogu uticati na dugoročnu rasprostranjenost i na njihovu raznolikost postojanja unutar teritorija Kosova. Status zaštite smatraće se povoljnijim ako:

- i) su podaci o populacionoj dinamici vezano sa vrstama uteču na njihovom na dugoročnom održavanju kao jedna bitna komponenta njihovog prirodnog staništa;
- ii) se prirodna rasprostranjenost vrsta nije smanjena i to isto nije na vidiku u bliskoj budućnosti;
- iii) postoji i nastavlja sigurno da ostane kao jedno veliko i dovoljno stanište za njihovo dugoročno populaciono održavanje.

Održivo korišćenje - korišćenje prirodnih elemenata na način koji ne smanjuje njihovu sposobnost za regeneraciju ili na način koji ne uzrokuje smanjenje prirodnih resursa, i bioloških i pejzažnih različitosti, i da se time održi njihov potencijal za ispunjivanje zahteva i potrebe današnjih i budućih pokoljenja.

Prvi stepen zaštite - primenjuje se u zonama sa izuzetnim prirodnim osobinama koja se odnose na prirodne pojave, retkih i ugroženih vrsta biljaka, životinja i vrsta staništa. Ova zona uživa karakter stroge zaštite.

Drugi stepen zaštite - primenjuje se u zoni koja je karakteristična po ekosistemima, pejzažnim i drugim prirodnim vrednostima na kojima se mogu obavljati delatnosti koje ne dovode u pitanje njihovu zaštitu.

Treći stepen zaštite - primenuje se u zonama, namjenim za izgradnju objekata za rekreaciju, turizam i za potrebe stanovništva u zaštićenim zonama.

Pećina - šupljina / podzemni prostor koja je duža od 5 metara, prirodno stvorena pod uticajem faktora neorganskog porekla.

Prirodna dobra - svi delovi prirode koje čovek koristi u ekonomske svrhe. Prirodna dobra mogu biti neobnavljiva (mineralne sirovina) i obnavljiva (biološka dobra, voda, obnovljivo tlo).

Prirodne vrednosti - delovi prirode koji zaslužuju posebnu zaštitu radi očuvanje biološke i pejzažne različitosti zbog njihove osetljivosti ili naučnog, kulturnog, estetskog, obrazovnog i ekonomskog interesa.

Zaštićene vrednosti Prirode - vrednosti prirode, proglašene od organa utvrdjenim ovim zakonom i koja su registrovana u registar zaštićenih vrednosti prirode.

Zona - jasno limitirani i geografsko definisani prostor.

Održivi razvoj - sistem društveno-ekonomskih uslova i aktivnosti koji zaštićuje divlje vrste i veštačku životnu sredinu za sadašnju i buduća pokoljenja, korištenje prirodnih resursa na racionalan način radi očuvanja ekosistema, kvaliteta života i biološke i kulturološke različitosti na duže vremenske periode u pogledu ekosistema kao celina.

Projekat - svaka aktivnost, operacija, razvoj ili predložena izmena o korišćenju zemljišta, ili značajna produženja i druge izmene (ocenjene od strane ovlašćenih organa kao supstancijalne izmene u instalacijama ili izmene u operacijama, koje mogu imati veliki negativni uticaj na životnu sredinu i zdravlje ljudi) koje se ne mogu primeniti bez saglasnosti i dozvole životne sredine.

III. OSNOVNA NAČELA

Član 6

Javni autoriteti, prilikom primene odredaba ovog zakona poštovaće sledeća načela:

- a) **Načelo saradnje** - Sva pravna i fizička lica dužna su da zaštite prirodu, da surađuju radi sprečavanja aktivnosti koja oštećuju ili ugrožavaju prirodu, smanje štete, otklanjaju posledice oštećenja i obnove oštećenu prirodu.
- b) **Načelo održivosti** - Korištenje svih vrsta flore i faune, minerala i područja sa prirodnim ili približno prirodnim karakteristikama može da se uradi samo do stepena koji ne ugrožava biološku i pejzažnu različitost.
- c) **Načelo integrisanja** - Interes zaštite prirode uzima se u obzir prilikom utvrđivanja strategije ekonomskog razvoja, prostornog planiranja i prilikom primene određenih mera od strane vladinih organa.
- d) **Načelo zagadjivač i korisnik prirodnih dobara plaća** - Korisnik prirodnih dobara ili taj koji šteti obavezuje se da plati troškove, takse i dr. za korišćenje prirode, prirodnih resursa ili za načinjenu štetu.
- e) **Načelo obrazovanja i javnog osveščivanja** - Osveščivanje za primenu ovog zakona i drugih zakonskih propisa radi zaštite prirode može se postići obrazovanjem i javnim osveščivanjem.

- f) **Načelo odgovornosti** - organi upravljanja, javnost i privredni subjekti su dužni da se brinu posebno o održivom razvoju za vreme obavljanja delatnosti privrednog koriscenja obnovljivih i neobnovljivih prirodnih resursa; sprečavanje, smanjenje šteta ili ugroženosti ljudskog zdravlja.
- g) **Načelo efektivnog upravljanja radi zaštite prirode** - Centralni i lokalni organi vlasti obezbediće i koordinirati evektivno upravljanje radi zaštite prirode.

IV. DOKUMENTI ZAŠTITE PRIRODE

Član 7

Strategija i operativni plan o zaštiti prirode

7.1. Dokumenti o zaštiti prirode obuhvataju: Strategiju i Operativni plan, i Programi zaštite prirode.

7.2. Strategija i operativni plan o zaštiti prirode izrađuju se u jednom dokumentu koja sadrži zadatke i politiku zaštite prirode i pruža kontrolu i zaštitu drugih važnih delova prirodnog nasleđa.

7.3. Strategija i Operativni plan o zaštiti prirode iz stava 2. ovog zakona sadrže:

- a) opšti opis zaštićenih prirodnih zona i aktivnosti koje značajne za očuvanje biodiverziteta,
- b) opšti zahtevi i resorne i međuresorne obaveze za zaštitu i očuvanje prirodno-zaštićenih zona, pejzaža i prirodnih vrednosti,
- c) predlog mera za održivo korišćenje prirode,
- d) dugoročne i srednjoročne zadatke za zaštitu i očuvanje zaštićenih vrsta, minerala, -zaštićenih zona prirode i utvrđivanje novih zaštitnih zona,
- e) dugoročne i srednjoročne zadatke za uspostavu i održavanje ekološke mreže i ekoloških koridora,
- f) dugoročne i srednjoročne zadatke za održavanje osetljivih područja životnih sredina i ekosistema,
- g) sistem uslova i značajnih načela iz tačaka a, b, c i d ovog stava,
- h) dugoročne i srednjoročne programe istraživanja, razvoja, obrazovne i demonstrativne zadatke u pravcu popularizacije zaštite i očuvanja prirode,
- i) planiranje izvora financiranja,
- j) načela o uspostavljanju i funkcionisanje monitornog sistema, prikupljanje podataka, registraciju i procenu pejzaža, vrste, minerale i teritorije sa prirodnim ili približno prirodnim karakteristikama.

7.4. Strategiju i Operativni plan za zaštitu prirode usvaja Skupština Kosova na predlog Vlade.

Član 8 Programi o zaštiti prirode

8.1. Skupštine Opština donose program o zaštiti prirode za njihovu administrativnu teritoriju.

8.2. Program sadrži detaljne mere zaštite, utvđene ovim zakonom.

V. ODGOVORNI ORGANI ZA ZAŠTITU PRIRODE

Član 9.

9.1. Administrativne i stručne poslove obavlja Ministarstvo i kancelarija opštinske uprave za zaštitu prirode.

9.2. Stručne poslove na zaštiti prirode Kosova vrši Kosovski Institut za zaštitu prirode (dalje: Institut) u okviru Agencije za zaštitu životne sredine i to:

- a) prikupljanje i obradivanje podataka u vezi zaštite prirode;
- b) izradu utvrđenih osnova o vrsti biljaka, životinja, gljiva, staništa, ekosistema i pejzaža;
- c) praćenje stanja biološke raznolikosti i pejzaža i predloganje mera za zaštitu prirode;
- d) obavljanje statističkih analiza, obrađivanje rezultata i izrada izvještaja o stanju zaštite prirode;
- e) sprovođenje međunarodnih akata o zaštiti prirode.

9.3. Sredstva za obavljanje delatnosti Instituta utvrđena ovim zakonom, obezbeđuju se iz Kosovskog Budžeta i ostalih izvora u skladu sa zakonom.

Član 10

10.1. Opštine, u skladu sa ovim zakonom, Strategijom i planom delovanja za zaštitu prirode i dokumentima za prostorno planiranje obavezuju se da:

- a) se staraju za očuvanje biološke i pejzažne raznolikosti na svom području;
- b) proglašavaju zaštićene zone koje su pod njihovom nadležnošću;
- c) osiguravaju uslove za zaštitu i očuvanje zaštićenih zona, koje su pod njihovom nadležnošću;
- d) učestvuju u procedurama proglašavanja zaštićenih zona, koje proglašava Skupština Kosova i Vlada;
- e) učestvuju u izradi planova za upravljanje zaštićenih zona, koje su pod njihovom nadležnošću;
- f) održavanje registra podataka od značaja za zaštitu prirode;
- g) informisanje javnosti o stanju prirode na njihovoj teritoriji i poduzetim merama za zaštitu i očuvanje prirode;

- h) obavljanje ostalih poslova, utvrđenim ovim zakonom i odredbama donošenih na osnovu ovog zakona.

10.2. Sredstva za obavljanje delatnosti o zaštiti prirode, obezbeđuju Opštine preko svojih budžeta i ostalih izvora u skladu sa zakonom.

VI. OPŠTE MERE ZA ZAŠTITU PRIRODE

Član 11 Zaštita pejzaža

11.1. Zaštita pejzaža ima za cilj zaštitu:

- a) karakteristika ekosistema i ugroženih retkih vrsta,
- b) karakteristike ugroženih pejzaža,
- c) rekreacionih vrednosti pejzaža.

11.2. Saglasnost se daje ukoliko se konstatuje da plan i projekat ne šteti povoljniji status zaštite zaštićenih vrsta ili ugroženih staništa i pejzaža.

11.3. Negativan uticaj, na osnovu stava 2 ovog člana, postoji ukoliko plan ili projekat može prouzrokovati:

- a) negativan utecaj na značajan broj ugroženih vrsta biljaka, gljiva i vrsta životinja, retkih ili osetljivih kao posledica negativnih delovanja;
- b) ako se može očekivati značajan poremećaj u odnosima i međusobnom delovanju između životinjskih i biljnih vrsta i njihovih prirodnih faktora, biotičkih i abiotičkih (geoloških, klimatskih, zemljišnih, površinskih i podzemnih voda, vegetacije, itd.) na ekosisteme ili njene delove.

11.4. U izuzetnim slučajevima, predloženi projekat koji se zabranjuje na osnovu stava 2 i 3 ovog člana, može se odobriti ukoliko se konstatuje kao potreban imajući u obzir javni interes, uključujući razloge ekonomske i socijalne prirode:

- a) Nadležni autoritet će preduzeti adekvatne mere u cilju sprečavanja pogoršanja prirodnih staništa i vrsta staništa u dotičnim zonama, kao i sprečavanje uznemirenja vrsta u utvrđenim zonama, dok takvo uznemirenje može biti značajno kada se tiče svrha zakona.
- b) Svaki plan ili projekt od važnosti za upravljanje zonom, bilo individualno ili u kombinaciji sa drugim planovima ili projektima, bit će podvrgnut adekvatnim procenama i njihovom uticaju, nadležni organ uprave će se složiti sa planom ili projektom, samo nakon što će se osigurati da neće imati loš utjecaj na integritet dotične zone.
- c) I pored negativnih procena implikacije zona, plan ili projekat treba se izvršiti samo u slučajevima imperativnih razloga od javnog interesa, obuhvatajući interese vezane za zdravlje čoveka, javnu sigurnost i one socijalne i ekonomske prirode, nadležni organi uprave preduzimace sve neophodne mere za nadoknadu, za obezbeđivanje integriteta određenog ekosistema.

11.5. Podzakonskim aktom propisuje se koji javni interesi imaju veću važnost od zaštite prirode.

Član 12 Zaštita vrsta divlje flore i faune

12.1. Zaštita vrsta podrazumeva:

- a) Zaštitu životinjskih i biljnih vrsta od uništenja od strane ljudi,
- b) Zaštitu i očuvanje vrsta staništa divlje flore i faune,
- c) Naseljavanje retkim životinjama i biljkama u mestima koja su podobna za njihovo razvoj i razmnožavanje.

12.2. Zakonske odredbe o pravu na lov, ribolov i korišćenje šuma ne dodiruju se odredbama ovog člana.

Član 13

13.1. Ministarstvo podzakonskim aktom utvrđuje:

- a). Listu divljih životinja koje uživaju posebnu zaštitu,
- b). Listu divljih biljaka koje uživaju posebnu zaštitu.

13.2. Uništavanje, oštećenje, ubijanje, premeštanje ili uznemiravanje zaštićenih vrsta utvrdjenim podzakonskim aktima iz člana 12 kao i ptica zaštićenim Evropskom direktivom 79/409/EEC je zabranjeno i kažnjivo prema odredbama ovog zakona i Privremenom krivičnom zakonu Kosova.

13.3. Lica koja ne obaveštavaju nadležne organe o radnjama koje su u suprotnosti sa članom 12.1. mogu takođe biti kažnjena.

Član 14 Obaveze vlasnika ili korisnika zemljišta

Vlasnici zemljišta u kojima se nalaze zaštićena staništa dužni su da:

- a) čuvaju i da se staraju o vrstama i staništama,
- b) obaveštavaju nadležne organe o mogućim promenama,
- c) dozvole istraživačke i naučne aktivnosti u vezi sa zaštićenim vrstama i staništama.

Član 15 Zaštićena flora

15.1. Za važne vrste flore koje su evidentirane u Crvenoj listi zabranjuje se:

- a) branje, vađenje korijenjem, oštećivanje i sakupljanje.
- b) čuvanje, transportiranje, prodaja i njihova zamena.

15.2. Zabrana iz stava 1. ovog člana odnosi na sve faze životnog ciklusa biljaka.

15.3. Do izrade Crvene liste, Ministar posebnim podzakonskim aktom, utvrđuje listu flore za koje važi zabrana iz stava 1. ovog člana.

Član 16 Zaštićena fauna

16.1. Za vrste faune evidentirane u Crvenoj listi zabranjuje se:

- a) prisvajanje ili namerno ubijanje;
- b) namerno uznemiravanje, posebno tokom razmožavanja, zimskog sna i migracije;
- c) namerno uništavanje ili uzimanje jaja;
- d) namjerno oštećivanje ili uklanjanje gnijezda, legla i njihovih prebivališta;
- e) držanje, transportovanje, prodaja ili razmjena vrsta zaštićene faune;
- f) radnje koje mogu prouzrokovati nestanak ili uznemiravanje populacija takvih vrsta.

16.2. Ministar, posebnim podzakonskim aktom utvrđuje određena potrebna pravila za zaštitu faune sa Crvene liste.

16.3. Zabrana iz stava 1. tačka (a) i (b) ovog člana odnosi se na sve faze životnog ciklusa životinja.

16.4. Do izrade Crvene liste, Ministar, posebnim podzakonskim aktom uz saglasnost MPSRR utvrđuje listu vrsta faune za koje vredi zabrana iz stava 1. ovog člana.

Član 17 Izuzimanje od zaštite

U skladu sa članom 11. Ministar, posebnim podzakonskim aktom može dopustiti izuzimanje zabrana uz uslov da ta izuzimaja nemaju negativnih posledica po važnim vrstama:

- a) u interesu zaštite vrsta flore i faune i očuvanja prirodnih staništa;
- b) sprečavanja velikih šteta na poljoprivredne kulture, stoku, šume, ribarstva, vode i drugih oblika vlasništva;
- c) u interesu zaštite javnog zdravlja i sigurnosti ili iz drugih neophodnih razloga javnog interesa uključujući i one ekonomske i socijalne prirode i beneficirajuće posledice od posebne važnosti za životnu sredinu;
- d) u cilju istraživanja i obrazovanja, repopulacije i ponovnog unošenja ovih vrsta i o postupcima umnožavanja koje su potrebne za ove ciljeve, uključujući i promovisanje vestackog selektiranja biljaka;
- e) odobrenja, pod strogim uslovima, na selektivnoj osnovi i u ograničenom stepenu za uzimanje ili čuvanje određenih važnih vrsta u ograničenim broju specifikovane podzakonskim aktom.

Član 18 Unošenje novih ili nestalih vrsta

18.1. U svrhu očuvanja ekološkog balansa, zabranjeno je namerno unošenje (introdukcija) novih vrsta flore i faune koje ne potiču sa teritorije Kosova. Izuzetno, Ministar, posebnim podzakonskim aktom može dozvoliti unošenje novih vrsta, ukoliko to nije štetno za prirodna staništa unutar njihovog prirodnog opsega ili za divlje vrste flore i faune.

18.2. Ponovno unošenje (reintrodukcije) nestalih biljaka i životinja na Kosovu, može se vršiti samo uz prethodnu saglasnost Ministarstva zaštite životne sredine i prostornog planiranja i Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i ruralni razvoj (MPSRR).

Član 19 Modifikovani genetski organizmi

19.1. Za onemogućavanje negativnog utjecaja na očuvanju i održivog korišćenju biološkog biodiverziteta, moraju se osigurati i primeniti određene mere zaštite sa svrhom zaštite pri uvozu, transportiranju, ograničenom korišćenju, unošenju u životnoj sredini i trgovanju genetskim modificiranim organizama (dalje: GMO).

19.2. Dozvolu za uvoz, transportiranje, ograničeno korišćenje, unošenje u životnu sredinu, puštanje GMO na tržište, ili proizvoda koji sadrži GMO, izdaje Vlada.

19.3. Za praćenje stanja i razvoj u oblasti upotrebe GMO kao i pružanje stručne pomoći nadležnim organima uprave, Vlada osniva Naučni savet za ograničenu upotrebu, unošenje u životnu sredinu, savremenu hranu i hrani za životinje koje sadrže GMO.

19.4. Vlada sa posebnim podzakonskim aktom uređuje sadržaj, delokrug i način rada Saveta iz stava 3. ovog člana.

Član 20 Minerali i fosili

20.1. Minerali i fosili su imovina Kosova.

20.2. Zabranjuje se neopravdano uništavanje minerala i fosila, oštećenja njihovih nalazišta, osim u slučajevima kada za to postoji javni interes.

20.3. Za otkrivanje minerala i fosila od posebnog značaja zbog veličine, vrednosti sadržaja ili drugih osobina, obaveštava se Ministarstvo u roku od 15 dana od otkrivanja.

20.4. Na predlog Agencije za zaštitu životne sredine AZŽS, Ministar, sa posebnim propisom određuje koji minerali i fosili predstavljaju zaštićene prirodne vrednosti.

20.5. U slučaju iz stava 3. ovog člana pronalazač je obavezan da prodaju prvo ponudi Ministarstvu.

VII. POSEBNE MERE ZA ZAŠTITU PRIRODE

Član 21 Zaštićena zone prirode

21.1. Zaštićena zona prirode je proglašena zona radi zaštite i održavanja biodiverziteta, pejzaža, prirodnih karakteristika i kulturnog nasleđa i njihovo efikasno upravljanje putem pravnih i ostalih sredstava.

21.2. Ministar ima za dužnost da nakon konsultacije sa AZŽS pripremi listu zaštićenih zona prirode na osnovu kriterijuma ocenivanja mesta, utvrđenim aneksom III Direktive o staništama EU i ostalih značajnih informacija. Ministarstvo treba utvrditi za svaku zonu vrstu i značaj staništa i vrsta.

21.3. Zaštićene zone po ovom zakonu su kategorije I do VI Međunarodne unije za konzerviranje prirode (IUCN).

- I. Strogi prirodni rezervat, zaštićena zona uglavnom za naučne svrhe.
- II. Nacionalni park, zaštićena zona uglavnom u cilju zaštite ekosistema i rekreaciju.
- III. Prirodni spomenik, zaštićena zona uglavnom za konzerviranje specifičnih prirodnih osobnosti.
- IV. Zona za upravljanje staništa ili zaštićenih vrsta, zaštićena zona za očuvanje staništa ili zaštićenih vrsta.
- V. Zaštićeni pejzaži, zaštićena zona radi očuvanja pejzaža.
- VI. Zaštićena zona prirodnih resursa, zaštićena zona radi održivog korišćenja prirodnih ekosistema.

21.4. Nakon obuhvatanja područje u predloženu listu zaštićenih zona prirode, zabranjuje se pogoršanje postojećeg stanja svakog dela tog prostora.

Član 22 Strogi prirodni rezervati

22.1. Strogi prirodni rezervat je kopneno ili vodeno područje koje poseduje vredne ekosisteme sa geološkim svojstvima i vrstama koje su pre svega namenjeni za naučna istraživanja i monitoring okoline. Pristup javnosti u strogom prirodnom rezervatu je ograničen.

22.2. Ciljevi upravljanja sa strogim prirodnim rezervatima su:

- a) očuvanje od uznemiravanja staništa ekosistema i vrsta;
- b) održavanje genetskih resursa u dinamičnom stanju i stanju razvoja;
- c) održavanje već postojećih ekoloških procesa;
- d) očuvanje strukturalnih karakteristika pejzaža ili reljefnih stena;
- e) očuvanja uzoraka iz okoline prirode za naučne studije;
- f) obrazovanje i nadziranje sredine;
- g) smanjenje uznemiravanja putem pažljivog planiranja i sprovođenja istraživanja i drugih aktivnosti;
- h) ograničavanje pristupa javnosti na informisanju.

22.3. Strogi prirodni rezervat proglašava Vlada.

22.4. Za naučna istraživanja i posete u cilju vaspitnih namera unutar strogog prirodnog rezervata, potrebna je dozvola Ministarstva.

22.5. Za strogi prirodni rezervat važi I stepen zaštite.

Član 23 Nacionalni park

23.1. Nacionalni park je prirodno područje koji se proglašava radi:

- a) zaštite ekološkog integriteta jednog ili više ekosistema za sadašnje i buduće generacije;

- b) zabrane eksploatacije ili uzurpiranja koje mogu uzrokovati promene i oštećenja prirode;
- c) osiguranje osnova za duhovne, naučne, obrazovne, rekreacione, kulturne i posetilačke svrhe, u skladu sa načelima zaštite životne sredine.

23.2. Nacionalni park proglašava Skupština Kosova zakonom.

Član 24

Prirodni spomenici

24.1. Prirodni spomenik je područje koje sadrži jedno ili više specifičnih prirodnih i kulturnih vrednosti od izuzetne ili jedinstvene vrednosti zbog svojih prirodnih, reprezentativnih, rekreativnih ili estetskih osobina ili kulturnih vrednosti.

24.2. Prirodni spomenici mogu biti sledećeg karaktera:

- a) geološki (paleontoloških, mineralnih, hidroloških, geoloških, sedimentni.)
- b) geomorfološki (pećine, provalija, stene.)
- c) hidrološki (izvori, rečni tokovi, vodopad, jezera.)
- d) botanički (retki primerci biljnog sveta, botanički vrt)

24.3. Prirodne spomenike proglašava Opština, osim onih od posebne važnosti za Kosovo koje proglašava Vlada na predlog AZŽS.

24.4. Ciljevi upravljanja prirodnim spomenicima su:

- a) zaštita i očuvanje trajnih prirodnih karakteristika od izuzetne važnosti, jedinstvenog kvaliteta i inspiracijskih vrednosti;
- b) pružanje mogućnosti za naučna istraživanja, obrazovanje, interpretaciju i procenu javnosti;
- c) zabrana i sprečavanje korišćenja i poseta koje mogu dovesti do promene i oštećenja prirode;
- d) omogućavanje dozvoljenih beneficija stanovništvu koje živi na tom području i koje su u skladu sa ciljevima upravljanja.

Član 25

Pećine

25.1. Proglašavanje pećina vrši se odlukom Vlade.

25.2. Ulaz u pećine, korišćenje i istraživanje pećina reguliše se dozvolom Ministarstva koje se daje na predlog nadležnih lokalnih organa, naučnih institucija ili specijalizovanih neprofitabilnih organizacija, u skladu sa njihovim preporukama.

25.3. Pronalaženje pećina i rezultate njihovog istraživanja se prezentiraju Ministarstvu sa detaljnim izvještajem. Ministarstvo, po potrebi šalje kopije izvještaja naučnim institucijama, zainteresovanim neprofitabilnim organizacijama i lokalnim organima. Pronalazačima se priznaje autorsko pravo na otkrivanju.

25.4. Posete pećinama mogu se vršiti u turističke ili druge svrhe, jedino ako su prilagođene za te aktivnosti, ovlašćenjem i nadzorom AZŽS i određenih turističkih struktura i nadležnih lokalnih organa. Za vreme ovlašćenih istraživanja i poseta, odnosno za bilo koje korišćenje pećina, treba se osigurati zaštita i higijena, odnosno očuvanje mikrokline, vodnog režima, ekosistema, geoloških svojstava i geomorfologije, paleontoloških i arheoloških nalaza i živih bića.

25.5. Vlada, podzakonskim aktom određuje pravila, kriterije i procedure, prava i obaveze u vezi odobrenja za upotrebu pećina. Priprema i upotreba pećina može se vršiti od strane javnih i privatnih subjekata ako imaju Saglasnost za okolinu.

25.6. U izuzetnim slučajevima, Vlada podzakonskim aktom na predlog ministra i predstavnika lokalne uprave, može zabraniti korišćenje pećina u slučaju da su ugrožene njihove vrednosti.

Član 26

Zona upravljanja staništima i vrstama

26.1. Zona upravljanja staništima i vrstama (upravljani prirodni rezervat) je kopneno ili vodeno područje koje podležu interventnim aktivnostima u svrhe upravljanja za osiguravanjem brige o staništima uz dopunu specifičnim zahtevima za vrste.

26.2. Ciljevi upravljanja zone staništa i vrsta su:

- a) da osiguravaju i održavaju neophodne uslove staništa za zaštitu posebnih vrsta, grupa vrsta, biotičnih zajednica ili fizičkih karakteristika sredine u kojima se traži poseban postupak za humano upravljanje,
- b) da olakšava naučna istraživanja i monitoring životne sredine, kao primarne aktivnosti vezanih sa upravljanjem trajnih resursa,
- c) da razvija specifične zone javne edukacije i procene karakteristika staništa kao i upravljanje divljim vrstama,
- d) da sprečava i zaustavlja korišćenje ili uzurpaciju koja su u suprotnosti sa ciljevima zaštite, ukoliko je moguće,
- e) da pruža beneficije, za stanovništvo koje živi u tim teritorijama, u skladu sa ciljevima zaštite.

26.3. Upravljen zonu staništa i vrste proglasi Vlada Kosova.

Član 27

Zaštićeni pejzaž

27.1. Pejzaž je kopneno ili vodeno područje nastalo međusobnim delovanjem prirode i čoveka sa izuzetnim estetskim, ekološkim ili kulturnim vrednostima, i često sa velikom biloškom raznolikošću. Čuvanje integriteta ovog tradicionalnog međusobnog delovanja je esencijalan za zaštitu, zbrinjavanje i razvoj te zone.

27.2. Zaštićeni pejzaž utvrđuje se s ciljem:

- a) održavanja usklađenosti međusobnog delovanja prirode i kulture putem zaštite kopnenog ili vodenog pejzaža i tradicionalnog korištenja zemljišta, izgradnje, te društvenih i kulturnih manifestacija;
- b) podrška načina života i ekonomskih aktivnosti u skladu sa prirodom;
- c) čuvanje raznolikosti pejzaža, stanište sličnih vrsta i ekosistema;
- d) zabrana i sprečavanje korištenja zemljišta ili uzurpacije kao i preduzimanja aktivnosti koje nisu u skladu sa ciljevima zaštite;
- e) omogućavanja rekreacije i turizma shodno kategoriji područja;
- f) podsticanja naučnih i obrazovnih aktivnosti za dobrobit stanovnika za duži vremenski period kao i razvoj javnog učešća za zaštitu tih područja;
- g) pružanje beneficija i doprinosa za dobrobit komuniteta kroz osiguranje prirodnih proizvoda (kao što su ekološki proizvodi šumarstva i ribarstva) i usluga (kao što su čista voda ili prihodi od turizma).

27.3. Zaštićeni pejzaž proglasi Vlada Kosova.

Član 28

Zaštićena zona prirodnih resursa

28.1. Zaštićena zona prirodnih resursa je zona nepromenjenih prirodnih sistema i služi za zaštitu i održavanje biološkog diversiteta obezbeđujući istovremeno proizvodnju produkata i korišćenje prirode za ispunjavanje društvenih potreba.

28.2. Opštine se staraju za zaštitu biološkog diverziteta i očuvanju od oštećenja i uništenja staništa, kao što su:

- a). tekuće vode sa posebnom vegetacijom,
- b). izvori i vodotoci mineralnih voda,
- c). vodopadi i slični atraktivni vodotoci,
- d). drugi diverziteti sa posebnim karakteristikama.

VIII. POSTUPAK PROGLASENJA ZASTIĆENIH ZONA

Član 29

29.1. Zaštićene zone se proglašavaju od strane nadležnih organa ovlašćenih ovim zakonom.

29.2. Odluka o proglašenju zaštićene zone sadrži:

- a. naziv i kategoriju zaštićene zone prema zonama utvrđenim ovim zakonom,
- b. tačan opis granica zone,
- c. kopiju topografske karte teritorije u kojoj se predviđa zaštićena zona,
- d. opis imovinskog statusa odgovarajuće teritorije.

29.3. Odluka o proglašenju zaštićene zone sadrži obrazloženje o značaju i vrednosti zaštićene zone, način upravljanja tom zonom kao i način finansiranja projekta.

29.4. Obrazloženje iz stava 3. ovog člana sadrži detaljne informacije o vrednosti teritorije koja se štiti, procenu sadašnjeg stanja i ciljevi koji se žele postići proglašenjem zaštićene zone.

29.5. Predlog o proglašenju zaštićene zone postaje javan pre donošenja konačne odluke.

29.6. Pristup dokumentaciji o proglašenju zaštićene zone treba da bude slobodan za javnost 30. dana pre donošenja rešenja od strane nadležnog organa.

29.7. Pravni akt o proglašenju zaštićene zone objavljuje se u Službenom listu.

29.8. Protiv odluke nadležnog organa o proglašenju zaštićene zone može se podneti žalba.

Član 30

Upravljanje zaštićenim zonama prirode

30.1. Upravljanje zaštićenim zonama vrši se u cilju:

- a) naučnih istraživanja;
- b) zaštite divljih vrsta, staništa i ekosistema;
- c) očuvanje genetskog diverziteta i vrsta;
- d) staranje za usluge sredine;
- e) zaštite specifičnih osobina prirodnog i kulturnog nasleđa;
- f) turizma i rekreacije;
- g) obrazovanja i osiguravanje učešća javnosti o informisanju;
- h) održivo korišćenje resursa prirodnog ekosistema;
- i) očuvanja kulturnih i tradicionalnih osobina.

30.2. Za svaku kategoriju zaštićenih zona prirode može se odrediti I, II i III stepen zaštite.

30.3. Status zaštićenih zona prirode definiše se podzakonskim aktima za zaštićene zone u skladu sa zakonom, koji će odrediti stepen zaštite i načela upravljanja svake kategorije.

Član 31

Učešće javnosti u određivanju zaštićenih prirodnih područja

Osim odgovornosti Ministarstva za iniciranje proglašenja zaštićenih prirodnih zona svako fizičko i pravno lice može da inicira proceduru za proglašenje takvih zona. AZŽS razmatraće na profesionalan način bilo koji predlog za proglašenje zaštićenih prirodnih zona na osnovu kojeg će Ministarstvo predložiti ili odbiti predlog za proglašenje određenog prostora kao zaštićenu zonu prirode.

Član 32

Privremena zaštita

32.1. Prirodna područja za koje se vodi postupak stavljanja pod zaštitom, stavljaju se pod privremenu zaštitu od dana njihovog stavljanja u listu zaštićenih zona prirode.

32.2. Zone određene kao prirodne vrednosti sa prostornim planom nalaze se pod privremenu zaštitu od dana stupanja plana na snagu.

32.3. Postupak proglašenja prirodne zone iz stava 2. ovog člana mora se provesti u roku od 2 godine.

32.4. Ako nije pokrenut postupak prema roku iz stava 3. ovog člana, privremena zaštita determinirane zone kroz dokumentata prostornog planiranja kao zaštićene zone prestaje vrediti.

32.5. Za vreme trajanja privremene zaštite zone primjenjuju se odredbe ovog zakona.

Član 33

33.1. Centralni registar zaštićenih prirodnih zona, zaštićenih vrsta i prirodnih staništa, minerala i fosila vodi AZŽS.

33.2. Upis zaštićenih zona prirode i njihovo brisanje iz registra vrši se na osnovu akta za proglašenje odnosno aktom za prestanak zaštite.

33.3. Ministar, podzakonskim aktom reguliše formu i način vođenja centralnog registra o zaštićenim zonama prirode.

Član 34

34.1. Zaštićene zone prirode obeležavaju se znacima.

34.2. Obeležavanje zaštićenih zona prirode obavlja AZŽS u roku od 6.meseci od dana proglašenja zone.

34.3. Način obeležavanja zaštićene zone prirode određuje Ministar podzakonskim aktom.

Član 35

Sistem informisanja i samosveščivanje javnosti

35.1. Uspostavljane, upravljanje i funkcionisanje informativnog sistema za zaštitu i monitoring prirode deo je informativnog sistema za zaštitu sredine prema članu 37. Zakona o zaštiti sredine 2003/09.

35.2. U skladu sa odredbom stava 1. ovog člana vrši se popis, praćenje, sakupljanje i analiza, činjenica i ostalih relevantnih informacija o stanju i korišćenju prirode, preduzetih mera od upravnih organa i ostalih organizacija i autoriteta.

35.3. Ministar podnosi Vladi izvještaj o stanju prirode, najmanje jedanput godišnje.

35.4. Javnosti se osigurava neometani uvid o informacijama o stanju prirode.

Član 36

Upravljanje zaštićenim zonama

36.1. Svaki akat o proglašenju zaštićenih zona prirode određuje ciljeve upravljanja i posebne mere za zaštitu prirode i tehnike koja će se primeniti u zaštićenoj zoni prirode.

36.2. Nakon donošenja propisa o proglašenju zona pod zaštitom, donosi se poseban plan upravljanja za svaku pojedinu zonu od organa koji je zonu stavio pod zaštitom.

Član 37

37.1. Autoritet za upravljanje nacionalnim parkom, spomenicima prirode od posebnog značaja i zaštićenih pejzaža, osniva Vlada.

37.2. Na predlog organa za upravljanje nacionalnim parkom i zaštićenim pejzažima, ministar podzakonskim aktom utvrđuje zaštitu, unapređenje, i korišćenje nacionalnog parka i zaštićenog pejzaža.

37.3. Organa za upravljanje ostalih kategorija zaštite osniva opština uz saglasnost Ministarstva.

Član 38

38.1. Planove upravljanja svake zaštićene zone prirode usvaja Ministarstvo za određene vremenske periode.

38.2. Ministarstvo posebnim aktom utvrđuje pripremu, sadržaj, i utvrđivanje neophodnih mera kao i nadležnog organa za sprovođenje ili kontrolu posebnih mera upravljanja zaštićenim zonama prirode.

Član 39

Delatnosti i njihov utecaj na zaštićene zone

U skladu sa članom 11., aktom o proglašenju zone prirode pod zaštitom utvrđuju se zabrane i ograničavanje aktivnosti ili dozvoljenih projekata unutar zone za ostvarivanje ciljeva upravljanja.

IX. NADZOR

Član 40

40.1. Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona i podzakonskih akata donešenih na osnovu njega, vrši Ministarstvo.

40.2. Inspekcijски nadzor vrši inspektor zaštite prirode u sklopu Inspektorata životne sredine u saradnju sa dotičnim inspektorima.

40.3. U vršenju inspekcijskog nadzora, inspektor zaštite prirode vrši kontrolu:

- a) stanja statusa prirodnog očuvanja važnih vrsta i vrsta staništa;
- b) korišćenja prirodnih resursa unutar zasticeđenih područja;
- c) primenu prostornih planova nacionalnih parkova i planova korišćenja prirodnih dobara u onim zonama u delu koji se odnosi na mere i uslove za zaštitu prirode;
- d) primenu planova upravljanja zaštićenim zonama;
- e) aktivnosti koje mogu prouzrokovati promene i štete u prirodi;
- f) primene zaštite, očuvanja i neposrednog korišćenja prirodnih resursa;

- g) primenu mera zaštite značajnih vrsta biljaka, gljiva, životinja i drugih zaštićenih prirodnih vrednosti ;
- h) izvoz, uvoz i tranzitni prolaz vrsta od posebne vrednosti ukoliko su ograničene ili zabranjene zakonom;
- i) introdukcije i reintrodukcije vrsta;
- j) informisanje javnosti o stanju prirode;
- k) primenu uslova i ostalih utvrđenih mera za zaštitu biodiverziteta i pejzaža utvrđenim ovim zakonom i ostalih podzakonskih akata donetih na osnovu ovog zakona.

X. OGRANIČENJE IMOVINSKIH PRAVA

Član 41

41.1. Eksproprijacija i ograničenje privatne imovine prilikom proglašenja zaštićenih zona vrši se u skladu sa važećim zakonom i poznatim međunarodnim načelima o eksproprijaciji.

41.2. Nadležni organ je dužan da 3. meseca unapred obaveštava vlasnike nepokretne imovine o ograničenju ili eksproprijaciji imovine.

41.3. Nadležni organ je dužan da ponudi vlasnicima materijalnu ili fizičku nadoknadu za ograničenje ili eksproprijaciju imovine. Visina nadoknade se utvrđuje po tržišnoj ceni.

41.4. Ukoliko se zaštićena zona proglasi zakonom, zakon treba da sadrži detaljne odredbe o nadoknadi nepokretnosti vlasnicima.

41.5. Protiv odluke nadležnog organa o nadoknadi može se pokrenuti redovni administrativni postupak, posle žalbe. U tim slučajevima, nadležni sud odlučuje o iznosu nadoknade.

41.6. Štete koje se prouzrokuju fizičkim i pravnim licima od životinja koje žive u zaštićenim zonama treba da se nadoknade.

XI. FINANCIRANJE ZAŠTITE PRIRODE

Član 42

42.1. Za izvršavanje zadataka utvrđenih ovim zakonom, sredstva se obezbeđuju iz:

- a) Konsolidovanog Budžeta Kosova, i
- b) Fonda za zaštitu životne sredine (EKOFOND).

42.2. Sredstva iz stava 1. tačka a) ovog člana koriste se za otklanjanje štetnih posledica nastalih u prirodi kada je štetu učinilo nepoznato lice, kada se ne zna uzrok nastale štete i u slučajevima kada je neophodna hitna intervencija radi zaštite prirode.

42.3. Sredstva iz stava 1. tačka b) ovog člana koriste se za zaštitu prirode i to za:

- a) realizaciju ciljeva i zadataka propisanih ovim zakonom;
- b) izradu Strategije i planova utvrđenim ovim zakonom;
- c) smanjenje štete i pretnji opasnosti za prirodu;

- d) rekultivisanje pejzaža;
- e) očuvanje zaštićenih područja i zaštitu prirode;
- f) podsticaj i unapređenje efikasnijih metoda zaštite i upravljanja prirode;
- g) poboljšanje javne svesti u domenu zaštite prirode i upravljanja;
- h) istraživanja vezano za zaštitu prirodu.

42.4. Oslanjajući se na relevantno pravo EU (Predložena direktiva o odgovornostima životne sredine), Vlada može doneti podzakonske akte za utvrđivanje odgovornosti vezano za sprečavanje ili obnovu štete značajnih vrsta ili prirodnih staništa.

XII. KAZNENE ODREDBE

Član 43

43.1. Pravno lice se kažnjava novčanom kaznom od 500 – 5.000 € ako:

- a) pogoršava postojeće stanje nakon obaveštenja o proglašenju područja zaštićenim;
- b) prekrši zabranu utvrđenu aktom o proglašenju prirodnog područja pod zaštitom;
- c) izradjuje plan ili projekat suprotno zabrani koju je donio ministar u cilju zaštite pejzaža;
- d) postupa suprotno člana 20 stav 2, 3 i 5;
- e) postupi suprotno propisima koji se odnose na posebne mere upravljanja za zaštićena područja (član 36 stav 1 i 2);
- f) postupi suprotno zabranama i ograničenjima utvrđenim aktom o proglašenju zaštićenog područja prirode (član 39);
- g) vrši zabranjene radnje suprotno članu 12, članu 15. stav 1, i članu 16 stav 1;
- h) unosi (introdukcijom) vrste bez prethodnog dobijanja dozvole od Ministra;
- i) ponovno unosi nestale životinje;
- j) ne obavijesti Ministarstvo o pronalasku minerala i fosila na način propisan ovim zakonom;
- k) oštećuje i ne ponudi prodaju minerala i fosila na način propisan ovim zakonom;
- l) ne obezbedi pristup zaštićenim područjima saglasno odredbama ovog zakona;

43.2. Za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorna osoba pravnog lica će se kazniti novčanom kaznom od 250 – 500 €

43.3. Novčanom kaznom u iznosu od 50 – 250 € kažnjava se fizičko lice koje vrši dela iz stava 1. ovog člana.

43.4. Novčana kazna se uplaćuje u fond za zaštitu životne sredine (EKOFOND).

43.5. Okvir za kazne će funkcionisati na nezavisan način od bilo koje odgovornosti za sprečavanje ili obnavljanje stvorene štete na osnovu člana 40 stav 3.

43.6. Ministar može doneti podzakonski akt kojim bi menjao ili povećao kazne određene stavom 1 ovog člana.

XIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 44

44.1. Planovi upravljanja zaštićenim zonama, kao što su nacionalni parkovi koji su doneseni pre stupanja na snagu ovog zakona primenjiće se do isteka roka za koji su doneseni, ukoliko nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

44.2. Akti koji su doneseni pre stupanja na snagu ovog zakona ostaju na snazi, a vlasnici u zonama imaju prava i obaveze utvrđenih po ovom zakonu.

Član 45

45.1. Akt iz člana 7. stav 4 donosi Skupština Kosova u roku od 2 godine od dana stupanja na snazi ovog zakona.

45.2. Vlada i Ministar u roku od 2 godine od dana stupanja na snazi ovog zakona trebaju doneti propise za koje su ovlašćeni ovim zakonom.

Član 46

Subsidijarne Odredbe

46.1. U vezi proceduralnih pitanja ovog zakona koja nisu regulisana ovim zakonom, primjenjuju se odredbe zakona o upravnom postupku.

46.2. Stupanjem na snagu ovog zakona stavlja se van snage zakon o zaštiti i razvoju prirodnih vrednosti i vrednosti stvorenih radom čoveka (SLK 39/88).

46.3. Postupci započeti za zaštitu prema odredbama zakona o zaštiti i razvoju prirodnih vrednosti i vrednosti stvorenih radom čoveka (SLK 39/88) dovršit će se po odredbama ovog zakona.

Član 47

Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu nakon usvajanja od Skupštine Kosova, i proglašenja od Specijalnog Predstavnik Generalnog Sekretara.

Zakon Br. 02/L-18
23 Mart 2005

Predsednik Skupštine Kosova,

---

akademik Nexhat Daci